

ARIKETA

FITXATEGIA

CE1-CE2

AGENCE DE L'EAU
ADOUR-GARONNE

ETABLISSEMENT PUBLIC DU MINISTRE
DU DEVELOPPEMENT DURABLE

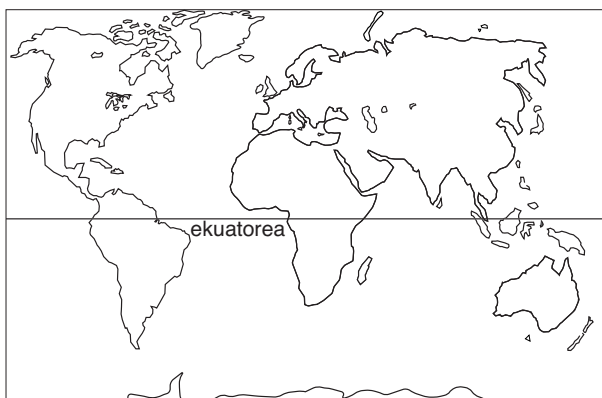

20 . . ko _____

1 Taula hau osa ezazu gurutzeak ezarriz:

	SOLIDOA	LIKIDOA	GASA
Hodeia			
Elurra			
Lainoa			
Izotz mokorra			
Lurruna			

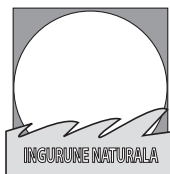
2 Planisferioari beha iezaiozu.

● Lurren eta ozeanoen hedapena konpara itzazu.

3 Zer kolore ematen zaio Lurrari? Esplika ezazu zergatik.

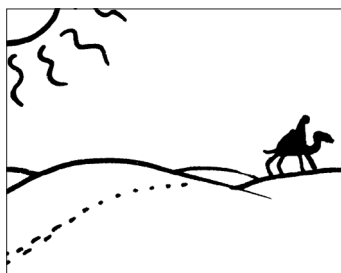

20 . . ko _____

1

Marrazki hauek deskriba itzazu testu labur bat eginez:

basamortua

baserria

oihan ekuatoriala

● Basamortua:

● Baserria:

● Oihan ekuatoriala:

Hiru paisaia horiek hezeenetik idorrenera sailka itzazu.

1. _____
2. _____
3. _____

2

Lurrean bizi diren animaliak gorriz ingura itzazu;
urean bizi direnak urdinez;
urean edo lurrean bizi daitezkeenak bi aldiz ingura.

● olagarroa	● behia
● marrazoa	● hipopotamoa
● hartza	● itsas xakurra
● balea	● igela
	● lehoia

3

Zergatik eihartzen da landarea?

4

Zenbat denbora egon zaitezke (iraun dezakezu) edan gabe?

- ☐ 3 egun
- ☐ 3 aste
- ☐ 4 hilabete

5

Non agertu zen lehen biziduna?

● airean	bai ☐	ez ☐
● urean	bai ☐	ez ☐
● lurpean	bai ☐	ez ☐

6

Bere baitan ura baduena ingura ezazu.

tomatea

liburua

lorea

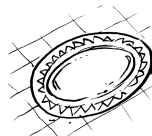
bulegoa

banana

kadira

azieta

xakurra

panpina

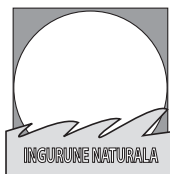

eulia

7

Jendeak 9 hilabete segidan iragaten ditu urean. Bere bizitzaren zein garaitan?

URAREN

GEOGRAFIA

IBAI EDO UHAITZ
BATEN ONDOAN
BIZI ZARA?

20 . . ko

BEHARBADA
AINTZIRA EDO UBIDE
BATEN ONDOAN?

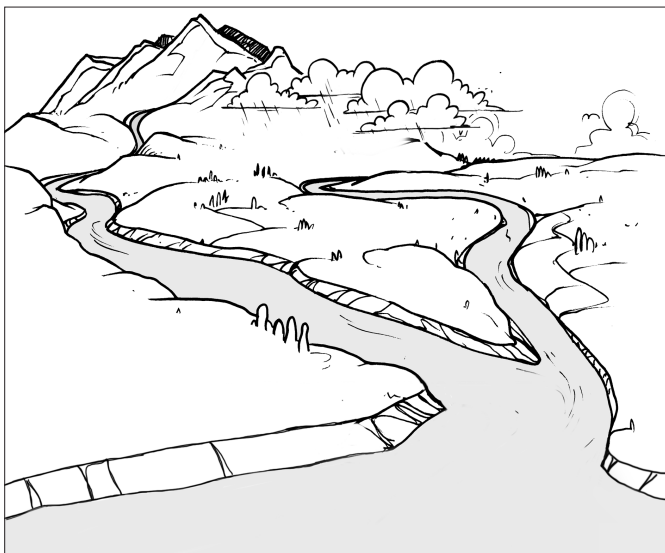
1

Nola deitzen da zure etxetik hurbil den ur-bidea? Turrusta, uhaitza, erreka, ibaia ala kanala da?

- Erantzun ezazu bi erranaldi eginez.

2

Uraren norabidea gezi baten bidez erakuts ezazu.

3

Hitz hauek testuan koka itzazu:
ibai – itsasora – uhaitzak – erreken

Atsotitzak dion bezala: “arrain ttipia handituko da.”

Era berean, gure arroko juntatzen dira osatzeko.

Gero, errekek Garona bezalako handiak hornitzen dituzte.

Azkenik, ibaiak isurtzen dira.

4

Canal du Midi ur-bide...

● naturala da bai ☐ ez ☐

● artifiziala da bai ☐ ez ☐

● naturala da baina
jendeak moldatua bai ☐ ez ☐

5

Hitz bakoitzaren definizioa aurki ezazu. Zure eskualdeko adibideak eman:

ozeanoa – uhaitza – lurpeko ur geruza – ibaia

- Ordokietan gaindi nabil eta itsasora isurtzen naiz:

..... naiz.

Adibidea:

- Nire ura gazia da eta egunean bi aldiz mareen fenomenoak jasaten dut:

..... naiz.

Adibidea:

- Mendian, euri uretatik eta elur urtzetik osatzen naiz. Nire ura hotza da eta garbia:

..... naiz.

Adibidea:

- Zure oinen azpian nago eta balio handiko ur erreserba naiz:

..... naiz.

6

Zazpi orenetarik, itsasoaren altuera aldatzen da.

Nola deitzen da fenomeno hori?

.....

Zerk eragiten du?

.....

.....

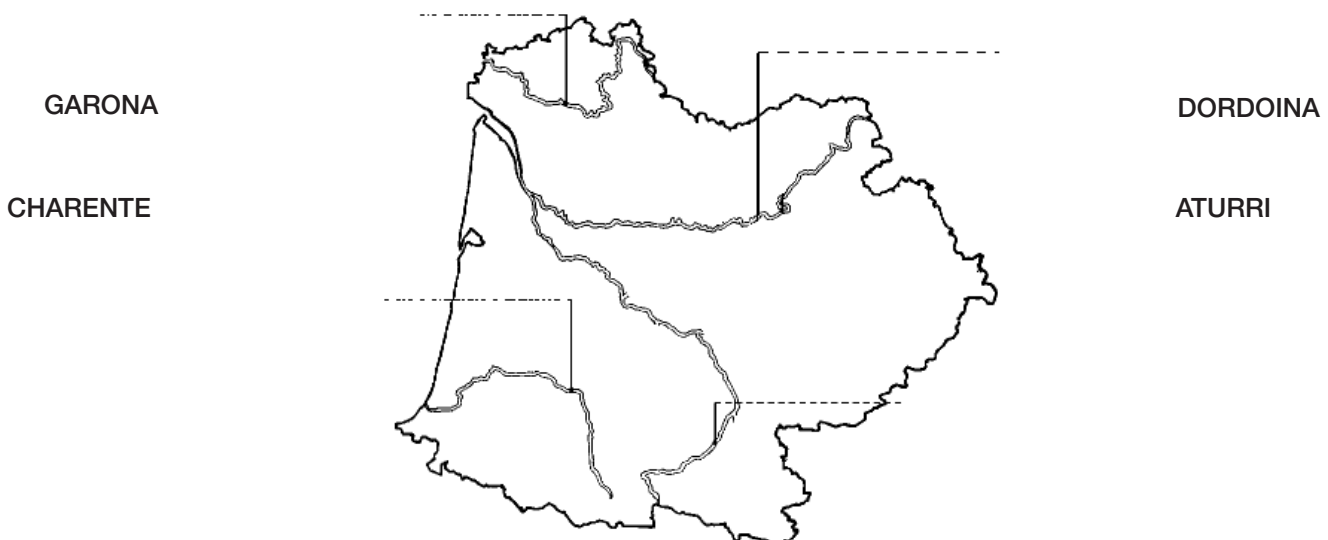
.....

.....

.....

7

Erreken eta ibaien izenak Aturri-Garonako arroaren mapan koka.

20 . . ko _____

1

Laukiak bete itzazu gurutzeak behar den tokian emanaz. Gurutze bakoitzak erran nahi du han bizi dela.

	Uhaitza	Erreka	Ibaia
Amuarraina			
Perka			
Tenka			

3

Nola deitzen dira, aldian aldika ibaian eta itsasoan, batean eta bestean bizi diren arrainak?

2

Uhaitza, erreka edo aintzira marraz ezazu, hondoa eta bazterrak zehazki eginez. Marrazkia bururatu eta, haietan bizi diren animaliak eta landareak marraz itzazu.

4

Uhaitzetan bizi diren larbak batzuetan kakoz edo bentosaz hornituak dira. Zergatik?

5

Nondik dator uren kolore berdea?

Industriek isuri koloragarrietatik? ☐

Alga mikroskopikoetatik? ☐

Urean ikusten diren zeruaren isletatik? ☐

6

Zer jaten dute arrainek?

larbak, intsektuak bai ☐ ez ☐

harea bai ☐ ez ☐

krustazeoak bai ☐ ez ☐

hostoak bai ☐ ez ☐

algak bai ☐ ez ☐

20 . . ko _____

1

Zer herritan bizi zara? Zure herria ur-bide baten ondoan eraikia izan da? Hala bada, zer ur-bide da?

2

Zure ustez, zergatik, lehen, herriak uretik hurbil eraikitzen zituzten?

3

Ibai edo ur eremu baten hegian piknikatu eta, zer egiten duzu?

- Edan duzun soda botila urera botatzen duzu. bai ☐ ez ☐
- Zure hondakinak bazterrean uzten dituzu. bai ☐ ez ☐
- Baxerak urean egiten dituzu. bai ☐ ez ☐

4

Idatz ezazu zure iduriko zer egin behar den erreka-aren eta bere bazter-aren ez hondatzeko.

[illegible]This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

UR KONTSUMOA

20 . . ko

1

2

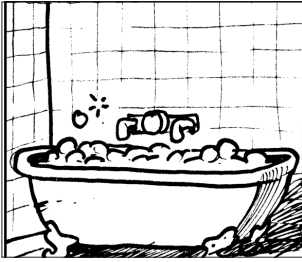
3

.....aren hodieatit.

4

5

Batez besteko 2 litro ur edaten duzu egunero. Baina ba ote dakizu zenbat kontsumitzen dugun etxeko beste jardueretan?

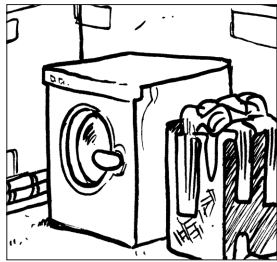

BAINUA

1 l ur ☐

30 l ur ☐

150 l ur ☐

JANTZI-IKUZGAILUA

50 l ur ☐

100 l ur ☐

500 l ur ☐

DUTXA

40 l ur ☐

100 l ur ☐

300 l ur ☐

KOMUNeko TANGA

2 l ur ☐

10 l ur ☐

50 l ur ☐

6

Kalkula ezazu Eguzkiager familiak egunean kontsumitzen duen ura:

- Pertsona bakoitzak 2 litro ur edaten du.
- Eguzkiager jaunak dutxa bat hartzen du goizetan.
- Eguzkiager andereak bainu bat hartzen du arratsetan.
- Gexan, hauen semeak, dutxa bat hartzen du arratsetan.

LANDAREEK URA
BEHAR DUTE

20 . . ko _____

URAREN ERABILERA INDUSTRIAN ETA LABORANTZAN

BEHIEK
ERE BAI!

1

Zertako du ura laborariak?

2

Hiztegian bila ezazu *ureztatu*
aditzaren definizioa.

3

Laborantza mota bakoitzari ureztatzeko
molde bat dagokio. Gezien bidez
elkarrekin doazen osagaiak lot itzazu:

Baratzea

Landareak
ontzitan

Arto landa

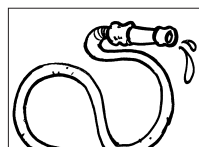
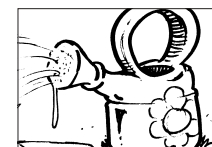
Ur-kanoia

Ureztontzia

Hodia

4

Turismo nabigazioko ontziak gorriz
ingura itzazu eta salgaien garraiatzeko
ontziak urdinez.

● belaontzia	● kanoa
● arraste-ontzia	● gabarra
● kargaontzia	● luxuzko belaontzi handia
● bidaiari-ontzia	● petrolio-ontzia

5

Ur bazterrean egiten diren jarduera batzuk zerrenda itzazu.

6

Hutsuneak bete itzazu.

**bainatzea — elurrik — bainuetxe — arrantzat-
zera**

Iragan udan, Amaiak osagarri-egonaldi bat egin
zuen Luchoneko
batean.

Ez da igeri egin behar
debekatua den tokietan.

Peio amu-hariz joan da aitarekin.
..... baldin bada, eskiatzera joan
gaitezke.

ETA ERREKA HEGIAN
EGITEN DUGUN PIKNIKA,
ZERRENDAN SAR DEZAKEGU?

20 . . ko _____

1 Hitz hauen definizioak hiztegia bila itzazu.

Definizioak hemen idatz itzazu:

● ur eskasa:

● idortea:

2 Zer egin behar da etxean ur eskasaren arriskuan garenean?

3 Idorte denboran, zer egin daiteke? Zergatik?

● Baratzea ureztatu bai ☐ ez ☐

● Edan bai ☐ ez ☐

● Autoa garbitu bai ☐ ez ☐

● Bainua hartu bai ☐ ez ☐

● Dutxa bat hartu bai ☐ ez ☐

4

Erabiltzen dugun ura gehienetan ibaitik ponpatua da. Ponpatua izan den leku berean isurtzen ote da? Erantzuna azal ezazu.

5

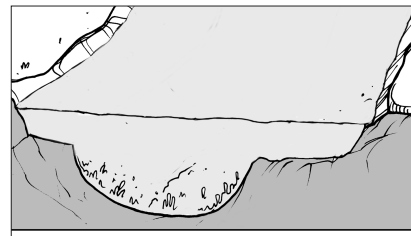
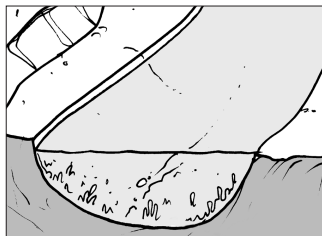
Ura ibaian jariatzera utzi behar dela diote. Zergatik? Esplika ezazu.

URIK EZ BADA,
IBAIRIK EZ DA
GEHIAGO!

6

Ura ponpatu aitzin ibaia nolakoa zen erakusten duen marrazkia ingura ezazu.

7

Zer egiten dute arrainek ibaian urik ez delarik gehiago?

Hiltzen dira. bai ☐ ez ☐

Ur ziloetan babesten dira. bai ☐ ez ☐

Uretik kanpo hartzen dute arnasa. bai ☐ ez ☐

Herrestan dabilta ur bila. bai ☐ ez ☐

Lo egiten dute. bai ☐ ez ☐

GUK AIRERIK ETA
JANARIRIK EZ
BAGENU BEZALA

URA EZ DA
BALIABIDE
AGORREZINA

KONTSUMOA

GUZIEN ESKU

ONGI BEGIRA
DEZAGUN!

20 . . ko _____

1

Testua osa ezazu:

baliabide – ezinbestekoa – erabilpen

Ura denek babestu behar dugun

baliosa da.

Jendeak edaten du eta

anitzetan baliatzen du. Beraz

zaigu.

..... zaie animaliei eta landareei ere.

2

Baliabide hitzaren erran-nahia
hiztegian bila ezazu.

B LETRAREKIN
HASTEN DA, BALIOSA
BEZALA!

3

Erran-nahi hurbila duten hitzak
kolore beraz ingura itzazu.

● aberastasun

● ondasun

● pobrezia

● eskas

BA... PUTZUKO
URA BALIA HORTZEN
GARBITZEKO?

4

Erranaldien osatzeko, zatiak lot itzazu.

Hortzak garbitzen
ditudanean,

●

Jantzi-ikuzgailua
ahal bezain guti
ibilarazi behar da

●

Urik ez xahutzeko,

●

Ahalaz, hobe da
baratzeko landareen
ureztatzea

●

● ura galtzen
duten dutxuluak
konpondu behar
dira.

● dutxulua
hesten dut.

● euri-ura
baliatuz dut-
xulukoa
baino.

● erdi betea
delarik.

5

Zuk ere errazu zer egin behar den
uraren ez xahutzeko.

LEHEN, EZ ZEN
BERDIN,

20 . . ko _____

UR ERABILERAK

HISTORIAN ZE HAR

URA EZ ZEN
DUTXULUTIK
HELDU

1

Zure adinean, zer egiten zuten aitatxi-
amatxiek ur beharretan zirelarik?

2

Bai ala ez?

Gaur egun iragan mendeetan baino ur gehiago
kontsumitzen dugu.

bai ☐ ez ☐

Edateko ura beti banatua izan da etxeetan.

bai ☐ ez ☐

Erreketatik ponpatu ura, lantegi batean tratatua
izan da beti, edateko on izateko gisan.

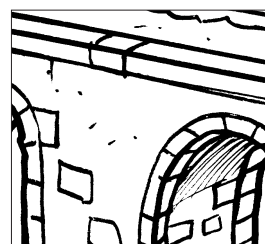
bai ☐ ez ☐

3

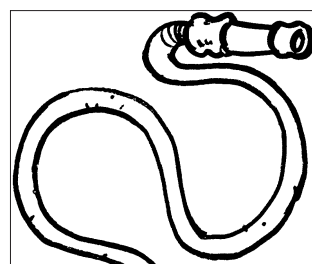
Zein da hiru marrazki hauen arteko
lotura?

urketaria

akueduktua

hodia

4

Edateko uraren hornitzeko lehen sareak agertu ziren...

... hirian?

bai ☐

ez ☐

... baserrialdean?

bai ☐

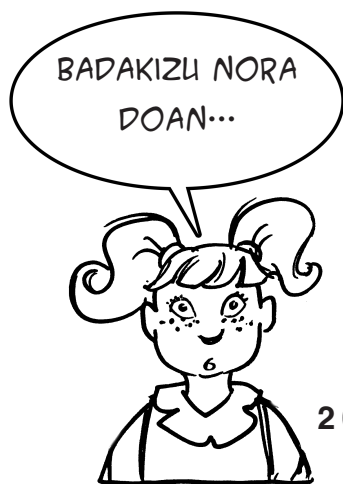
ez ☐

5

Zertako dira putzuak?

EZ BAKARRIK
TXANPONEN
BARNERA
BOTATZEKO!

20 . . ko _____

1

Bainuontzia edo komuneko tanga husten duzunean, nora doa ura?

Zure erantzunaren ilustratzeko marrazki bat egizu.

2

Kutsadura hitzaren definizioa hiztegian bila ezazu.

3

Hirietatik datozen ur zikinetarik kutsadura kentzen duen lantegia nola deitzen da?

Zentral nuklearra bai ☐ ez ☐

Araztegia bai ☐ ez ☐

Edateko ura ekoizten duen lantegia bai ☐ ez ☐

4

Estoldak bestela izenda ditzakegu.
Nola?

● ur zikinen garraiatzeko hodi sarea

☐

● putzu beltza

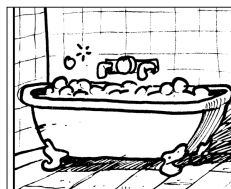
☐

● araztegia

☐

5

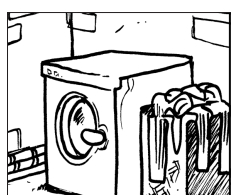
Ura kutsatzen duten jarduerak gorriz
ingura itzazu.

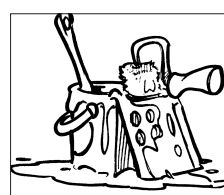
Bainua hartu

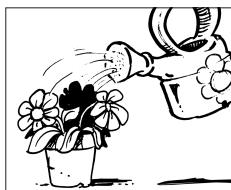
Egunkaria irakurri

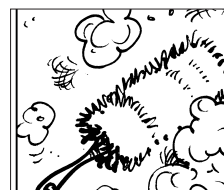
Arropa garbitu

Tindatu

Landareak ureztatu

Errautsa kendu

Erratz zarpailaz garbitu

Zakarrontzia hustu

BERAZ, KUTSATZAILE
NAIZ?

INDUSTRIA ETA LABORANTZA ISURKIAK

... ZURE ETXEAREN
ONDOAN

20 . . ko _____

BADEA
LANTEGIRIK?

1

Lantegi batek baimenik gabe bota
ditzake bere ur zikinak ibaira?

Zergatik? _____

3

Etetik kanpo ura kutsatzen duten
jarduerak zerrenda itzazu.

BASERRIAN
BIZIZ GEROZ,
FITE ASMATUKO
DUZU!

2

Lantegia bere isurkiari lot.

lantegia

isurkien edukia

barazki kontserbategia

ura eta esnea

arno upelategia

tomate bihiak eta ilar biribilak

gasnategia

ura eta mahats-mamia

4

Zaldi batek egunean 35 kg gorotz egiten du.
Zenbat gorotz egingen dute zalditegi bateko 20 zaldik egun batean?

5

Laborari batek behitegia eta arditegia garbitzen ditu. Orotara 215 kg ongarri biltzen ditu. 79 kg arditegitik datoz. Zenbat kilo bildu ditu behitegian?

KUTSADURAK
EGIN KALTEEI BEHA

ISURKIAK

INGURUNE NATURALEAN

ZURE
INGURUNEAN

20 . . ko

1

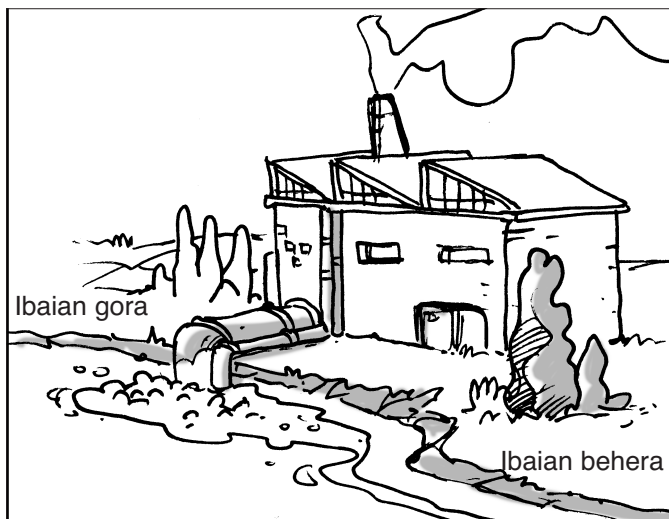
Zure ustez, zer gerta liteke
ustekabeen lantegi batek ur zikinak
errekara isurtzen balitu?

USTEKABETARIK
GERTATU OTE DA?

2

Marrazki honetan kutsaduraren
norabidea erakuts ezazu gezi baten
bidez .

3

Ur kutsatua izan daiteke:

- uherra	bai ☐	ez ☐
- gardena	bai ☐	ez ☐
- usain txarrekoa	bai ☐	ez ☐
- edateko ona	bai ☐	ez ☐

4

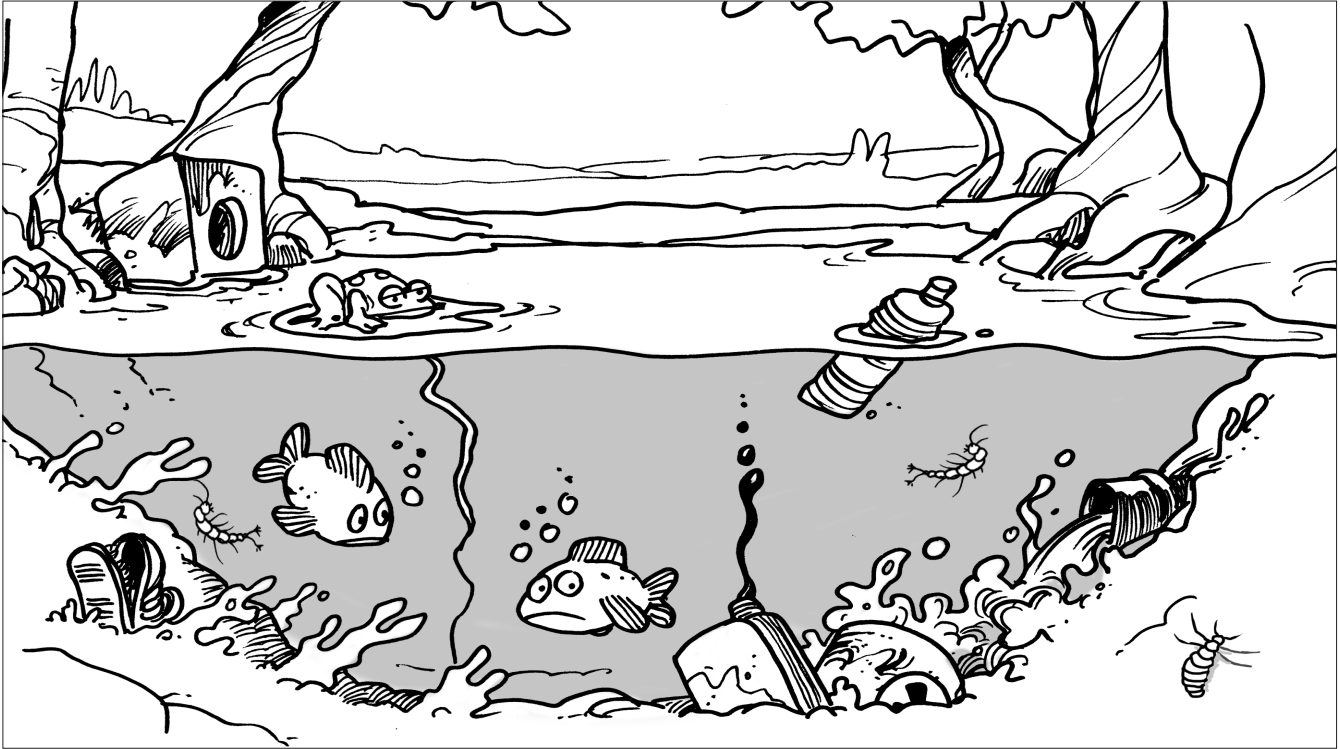
Kutsadura sobera badelarik, zergatik
arrainek ezin dute gehiago arnasarik
hartu?

EZ NINTEKE
HOR LAKET!

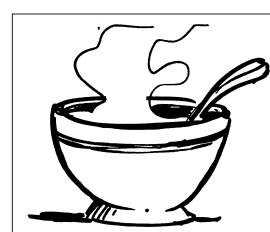
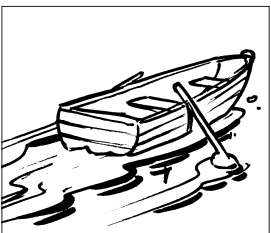
5

Marrazkiari begiratzuz, errekan izan ohi den guzia berdez ingura ezazu. Kutsaduraren seinaleak, aldiz gorriz.

6

Erreken kutsatzaileak gorriz ingura itzazu:

EZ DA HAINBESTE
GOSTA

20 . . ko

DENEN ARTEAN ISURKIAK GUTI DITZAGUN

... GUTIAGO
KUTSATZEA!

1

Bai ala ez

- Zernahi botatzen ahal da harraskara.

bai ☐

ez ☐

- Isurtzen duzun uraren tratamendua ordaindu behar da.

bai ☐

ez ☐

- Estolda-ziloa zakarrontzi bat da.

bai ☐

ez ☐

2

Zure burasoek autoko olioak berritzen dute. Erabili olioak estoldetara bota dezakete? Nora bota behar dute?

3

Zer egin behar duzu higituak diren pilez?

4

Ibai hegian ibiltzean, arrain hilak ikusten dituzu. Zer egin behar duzu?

☐ Auzapeza edo suhiltzaileak abisatu.

☐ Deus ez egin.

☐ Arrainak bildu, gero jateko.

ARGAZKI BAT
HAR DEZAKEZU ETA
EGUNKARIARI IGOR.

5

Ur-bideen ez kutsatzeko egin
dezakezun guzia zerrenda ezazu.

LABORANTZA ISURKIAK HISTORIAN ZEHAR

20 . . ko _____

1

Zer ziren lehenik eraiki: estoldak ala araztegiak?

2

Araztegiak hiri guzietan badirea?

3

Aitatxi-amatxiek zure adina zutelarik isurtzen zituzten ur zikinak...

- ☐ araztegietan tratatuak ziren.
- ☐ ibai batera zuzenean isuriak ziren.
- ☐ hobi septiko batean bilduak ziren.

4

Testua artoski irakur ezazu.

Lehen, baserrialdean, ez zen dutxuluko urik. Putzura edo iturrira joan behar zen urketa.

Garbitzeko, pitxerra eta lozazko ontzia baliatzen ziren.

Komunak, maizenik, etxetik kanpo lurrean egin zilo bat baizik ez ziren.

Bokata egin behar zutenean, emazteak herriko latsarrira joaten ziren.

Neguan gerta zitekeen ura hormatzea etxearen barnean: orduan suaren ondoan ezarri behar zen urtarazteko!

GEROZTIK GAUZAK
ALDATU DIRA!

	Lehen nola egin behar zen...	Gaur egun nola egin behar da...
... uraren ukaiteko?		
... garbitzeko?		
... komunetara joateko?		
bokataren egiteko?		